

ОБҐРУНТУВАННЯ

Про необхідність створення ландшафтного заказника місцевого значення “Степові схили до урочища Тихого”

В основу цього обґрунтування покладений аналіз існуючих літературних джерел, експедиційних досліджень громадських науковців ГО “Таврійська заповідна допомога” (липень-вересень 2003 року).

Ділянка, що пропонується для створення ландшафтного заказника місцевого значення “Степові схили до урочища Тихого”, розташована в околиці с. Черешневе р. Каратюк, лівої притоки р. Берди, в межах Куйбишевського адміністративного району Запорізької області.

Територія майбутнього заказника “Степові схили до урочища Тихого” належить до Куйбишевського району Приазовської височинної області Лівобережно-Дніпровсько-Приазовської північно-степової провінції степової фізико-географічної зони.

Степові схили р. Каратюк розташовані в межах Приазовського кристалічного масиву Українського кристалічного щита в області переважного поширення гранітів та гнейсів протерозойської групи, які перекриті лесами та лесоподібними відкладеннями.

Основний тип місцевості – яружно-балковий з сильно еродованими звичайними чорноземами та скельними оголеннями. На схилах долини, де на поверхню виходять кристалічні породи, розповсюджені елювіальні утворення. Вони представлені каолінами, піщано-глинистими утвореннями з великою кількістю уламків кристалічних порід.

Типовий ландшафт північного Приазов'я на пологих балках, що збереглись у районі р. Берди та її приток.

У рослинному покриві виділяються такі ділянки: степові схили з типчаково-волосистоковилловими фітоценозами, частіше з типчаково-різнотравними; перехідні смуги остепнених (пирійових) лук, і в нижній частині – типові прибережно-водні (очеретяні) угруповання.

У флористичному відношенні більш багатими є степові фітоценози, які розташовані найвище у профілі над рівнем моря. До основних домінантів (костриця валійська, ковила волосиста) та співдомінантів (кострець береговий, полин австрійський, келерія струнка) домішується посухостійке різнотрав'я (гострокільник волосистий, дивина густоквіткова, люцерна румунська, деревій благородний, шавлія сухостепова, чистець трансільванський, молочай степовий, смілка українська, скабіоза блідо-жовта), бур'яни (молочай Сегієрів, миколайчики польові, резеда жовта, сокирки волосисті, жовтозілля Якова, чортополох гачкуватий, різак звичайний), частка яких незначна, що вказує на невиснажливе (короткочасне) випасання худоби.

Лучні угруповання формуються з пирію повзучого, тонконогу вузьколистого, різнотрав'я (герань пагорбкова, морква дика, жовтозілля еруколисте, вовчуг польовий, чина лучна, лядвенець український, конюшина сумнівна, цикорій дикий, щавель кінський тощо) та незначної частки злаків і осок (грястиця збірна, куничник наземний, осоки чорноколоса та гостра). В очеретяних угрупованнях звичайним є рогіз вузьколистий (*Typha angustifolia*), куга озерна (*Schoenoplectus lacustris*) та Табернемонтана (*S. tabernaemontani*), частуха подорожникова (*Alisma plantado-aquatica*), смикавець бурий (*Cyperus fuscus*).

З фауни плазунів досить чисельною є ящірка прудка (*Lacerta agilis*), яка знаходиться у списку до Бернської конвенції (1999), та гадюка степова (*Vipera ursini*), яка занесена до Червоної книги України (1996), що також мешкає на даній території.

В цілому це типовий для регіону ландшафтний комплекс, потребує подальшої охорони. З видів занесеної до державних та регіональних списків тут зростають ковила Лессінга (*Stipa lessingiana*), ковила волосиста (*Stipa capillata*), гострокільник волосистий (*Oxytropis pilosa*), сусак зонтичний (*Butomus umbellatus*), астрагал український (*Astragalus ucrainicus*), вечорниці плакучі (*Hesperis tristis*), деревій тонколистий (*Achillea leptophylla*), зніт шорсткий (*Epilobium hirsutum*), белевалія сарматська (*Bellevalia sarmatica*) тощо. Один вид

тварин занесений до Червоної книги України та один до списку Бернської конвенції.

Для їхнього захисту, для збереження недоторканих степових схилів до урочища Тихого та екосистеми басейну р. Берди та її притоки р. Каратюк, як типових малих річок Приазовської височинної області Лівобережно-Дніпровсько-Приазовської північно-степової провінції степової фізико-географічної зони, необхідно терміново створити зазначений вище об'єкт природно-заповідного фонду.

Степові схили урочища Тихого